

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: Albert Nilsson
Härad: Frosta Adress:
Socken: Bosjökloster Berättat av: Per Jönsson
Uppteckningsår: 1928 Född år i Bosjökloster

Uppteckningen rör

Register I
III

42 Sid.

Register: A

S.	1	Pers. data
"	2	Bäckstaden
"	3	Dagvornas
"	4	Djur, om hämmas
"	5	Drömmar
"	6	Enkeltlydka
"	7	Gäddfilke
"	8	Lindormar
"	9	Lövlådan
"	10	Mjölkebarn
"	11	Ormar, tid att komma fram
"	12	" , krypa i folk
"	13	" till medicin
"	14	" med man
"	15	Ornmögda
"	16	Ölar

Sid.	17	Sångkompar, dansa
"	18	Sista Nerven
"	19	Gjör
"	20	Staven
"	21	Stel, mot morsa o. troll
"	22	Fa Nerven
"	23	Troll
"	24	Värdeliken
"	25-26	Blaspelet.

Register B.

Höst.

Kloka, Åsumspågen.

Julabröd till tjänarna.

Lin och linberedningen.

Klinehus.

Sista kärven.

Stål mot trolldom.

Såkaka.

Ta haren.

Tröskning.

Per Jönsson är född år 1848, och har sammanlagt vistats på Bosjökloster i 65 år. Han är född på en av de gamla gårdarna i Boo, har i tre år tjänat i Kulleberga och sedan mest varit anställd som sågare vid en såg, som tillhörde Bosjökloster och låg oppe i Stanstorp.

Han talar med stolhet om, att hans far var nämndeman och hans farbror talesman på alla gillen i trakten.

Skane

Thors

Brydsköster

Sept. 1928

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Uppd. 9/11/1928

1904

2

Per Rydman

Brydsköster

Bäckskästen

Bäckskästen

Jag minns en gång, när
jag var liten och gick i skolan. Så var
där en pojke från Bod och på Bod hade
de en hund som hette Fyllak. Och
en gång, när vi kom från skolan, såg vi
en hund som var så precis lik Fyllak,
som skulle följa vid vägen. Och han
hade kedjan med sig, som han varit bunden
i. Och pojken sprang där omkring och såg
på Fyllak, men det kom ingen. Och när
han kom hem stod Fyllak bunden och hörde
ditt på hela tiden.

Det fanns daggonner fins, Daggonner.
och jag mötte en gång en sådan
oppe vid Sigmöllen. Det var en grå
och jag drog i den och det syntes då, att
det var en hel massa små små björ.
Men jag blev inte kedad.

Det talas också om, att det
finns en snö som kallas "ettes vinner," men
det är väl detsamma. Det är bara det, att
ettes vinnera är vita.

Om man dödade en orm Djuren hämnas
eller en rätte, skulle man alltid se
till, att man dödade den oräntligt, ty
annars kom dom säkert att hämnas

Det var en pige på ett ställe
som skulle döda en rätte, som hade
kommit in i köket, men hon slog inte
riktigt ihjäl henne, och sedan hade
rätten kräpat in i hennes kista och
ätit sönder alla hennes klänningar, för
att hämnas.

Döingar

Döingar

Nu om Sällin inne vid
Kandrupskanten ligger en stor sten som
kallas Bobbe-sten. När sjön var som den
var före sänningen 1882 gick naturligtvis
stenen. Och det var en gång ett sällskap
på 7 stycken, som hade varit ute på
sjön och fiskat och druckit korn. Och då
hände det sig så, att de kantrade på
stenen och de 6 ombord, men en enda kom
iland. Och man berättar, att man efteråt
har hört röster som ropat sig ut krigs där
vid den stenen. Det skulle väl vara de omburna.

För god fiskelycka.

God fiskelycka

Det var en fiskare, som kallades
Petter fiskare och bodde nere vid Klinten.
Man talade om, att han ibland, då han
inte fick någon vidare fisk, brukade ta
en silverspeng och slänga: - gjin och så
skrek han: "Där har du, Jan, och ge
mig så lite mer fisk!" Och efteråt
brukade han få så fullt med fisk så.

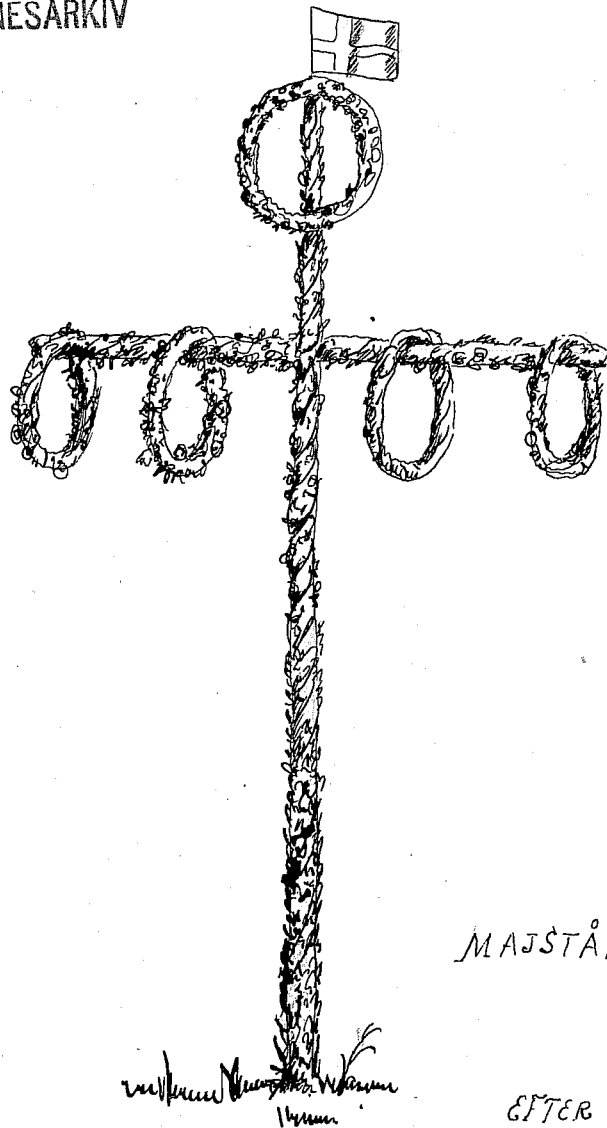
Gäddfiske

En båkade man, som
dei kallades "blåsa" efter gädda. Det
var på våren, då gäddan lekte och
gick upp i de grunda vikarna bland
vassarna. Men hade de blott i en båt
och i båten stod man så och kigg
gäddorna med ljuter.

Gäddfiske

1904: 713-

SKÅNE
FRÖSTA HÖD
BOSTÖKLOSTER S
S. N.

MAJSTÅNG PÅ 60-TALET
PÅ BOSTÖKLOSTER

EFTER BESKRIVNING AV PER JÖNSSON

Albert Nilsson
1928

Ståne
Frosta
Brygghuset
april 1908

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1904

april 15 Albert (Påls)

Bernice Teijon
Brygghuset

8

Boke i Boo, där jag är född Lindormen.
vieta flera stycken gamla lindar vid
vägen. De voro ihåliga och man
drömde oss tam och sida, att där fanns
lindormar i dem. Man berättade också,
att en pojke en gång skulle ha blivit
dödad där av dragen in i trädet

Lirsläkten på Bosjökloster

Lirsläkten

Fyllt ut med på Bosjökloster
beträde man för hölls till. Men
använde samma arbetsmetoder som
på andra platser i närheten (se uppg.
från Helsing. Maylas och Hona Rönne!)
Men man hölls till så sent som
i augusti i allmänhet. Adelsor var
dei här, om det var bara fäsen, som
utpödrades med till på vintern.

S. Käre
Flores
Borjökloster
Apd. 1928

Apd. 25 pbb. Pärson
Pär 25 Pär Pärson
Borjökloster

Gabben Ern Hansson : Mjölthakare
Nyby pättods kare en mjölthakare.
Men sade om hans häring, att hon
brukade gå och sälja flara skillegren
smör då och då, men då men
den i det, var det bara "pängröd".
Det fanns dom, som skjöt
mjölthakare och då fick de se, att det
var ingenting annat än tressor.

Omman och från den Omman
10: de mars, men ibland beror det
helt på väderketen om de ska komma
från eller senare. På hösten försörjda
eller omman med i massorna.

Det finns ommer, som kallas Ommar
in i folk. Det var en gång en som
hade legat på sjuvård och en som hade
krupit in i kammaren.

Och ofta brukar omman komma
och lägga sig över folk, som ligges
döda och sover.

En gammal käring, som
bodde i Stenstups backe ta ormar
och döda dem och sen hängde hon
dem upp till tork. Många talade om,
att hos henne hängde en hel del
ormar till torkning.

Ormas

För i tiden fanns det Ormer med
ormer, som voro så stora så att de
hade men. Oppa i grandhogen väntas
om Orms fanns sidena och en
jägare, som hette Fogelberg berättade,
att han hade skjutit en siden i
Mosse. Den hade man.

Men brakar säga om en som Grmögda
har en av ilskta glesartad blisk:
" Ögmen glesk som om det hade
 varit på en rum. "

Om man skulle köra nästan otus
och hade sått sig upp i vagnen och
sedan t. ex. hade glömt en sak, så att
man måste gå av igen, skulle man
alltid gå samma väg, som man
hade tagit upp på lasset. Man fick
inte bli i öns lasset, och om man
glömde sig och gynnade det betydde det
otus. Det var många, som, om de
riktigt gynnade sig, stannade hemma
för att inte riska ut för olycka.

1904

17

Skane

Frosta

Bojökloten

Pyddas 1928

Pyddas, Alf Mikael
Wentha Per Jonsson
i Bojökloten

Dansa sengkompas.

Dansa sengkompas

"Dansa sengkompas" brakte
man gine inne i stugan juleffon. Man
höll pjejen mot golvet och lät "skaralen"
gå runt så skulle man koppar där emellan,
så att man inte fiele på benen. På
stagggolvet var bra, ty där kunde man vandra.
Måga kunnat ute på lagan.

Den sista kärran, som
bands på en äska skulle bindas med
flera band, men inte finän den
skulle äkas in. Det var då piggen,
som "stod i kass", som skulle binda
ihop den s. k. Käringen och som ällt
den kom i det sista kasset.

Sista kärran

afan

1 art. an

Sjöen.

Sjön

Tätt vid Botte-sten ligger
en annan mindre sten inne vid den
andra kanten. Det var en man, som bodde
i Stenstorp, som kom gående på stenen
en gång och så sig hen att det låg likom
en människas öppre på den stenen. Men
när han gick närmare ville det sig att
gick sig ut i sjön. Det var precis som
en kula, men han var utan barad. Och
han föll ut i sjön.

Man berättade om stenen att Stenen
den låg på bottnen av sjön om vintern.
Men det trodde man bara för att det
började sitta alldeles fyllt: den tjocka
vatten framme vid "gräns kared," innan
de flyttade.

Stål mot mara

Man brukade hänga opp stål ovanför och troll.

stalldörrarna för att inte maran eller trollen skulle

komma in och göra djuren skada.

När man hade hungrigt "Ta koren"
så att man bara hade en liten bit
igen, så högg man runt om den och
så sade man alltid: "Ne och vi ta'
koren." Men inte var det någon kore
inte.

Trollkisten vid Klinta.

Troll

Under trollkisten vid
Klinta skall fin i världen ha två
troll, enligt sägnen, och det berättas,
att om man högg ner en enda av
träden som stå runt omkring, så skall
Klinta prästgård brinna. Man
säger, att den redan har brunnit en
gång fötendell.

När det sista haken häntes Viderleken
gär in baken det alltid bli ombyt
på väder

Sk

Första bnd.
Bosjöslottet. 1:an
1728

Uppm. P. B. Nilsson

Ålraspel

Ålraspel har jag gjort
här en gång. Det var när jag tjänst hos
en bonde och vi skulle kina till "Lägeret"
(Ljungbyhed.) Och när vi kom utaför Ståhag
skulle jag stanna hos hästerna, medan
bonden gick in på ett ställe. Och först
som jag satt där gick jag här på
en åkunge, som stötte sig en bit
vatten om plåttren där jag satt, ett sånt
vackert spel. Å jag har så aldrig här
så fin musik för. Men det var
fintad till regn och oväder, för en

en hund stek det opp en midsvegg
i väder och det blev ända så stäng, så
jag vågade inte stå inne under tina
utan gick bort och ställte mig under
vingen på hästen, den ene, för hästen
stod alltid med ändan mot väderet.

Blodspets har enl.

Per Jansson inte alls med besöksboken
att göra. Han vill i stället köpa
det till det väder, som i norr Sverige
kallas trücken, men härovidlag är den
sagheten osäker.

Skänne
Frosta vid
Bosjökloster Sn
Uppst. år 1928

Uppst. av Albert Nilsson
Ber. av Per Jonsson
1904
i Bosjökloster

27²⁷

Höst.

Ofta gick man i bara skjortan och högg och
det så att skjortan flög omkring. Var och en
gjorde sin höst och man gick inte från den ene
till den andre .

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Höst.

När man höstade nere i Nyby mader och där
var någon, som inte kunde följa med de andra
så fött som de höggo, så fick han bjuda ett stop
brännvin till middagen.

yan

Gräshösten började vanligen ~~den~~ den 10 Höst,
juli.

Det var en gång en i Nyby ,som hette
Mattis Nilsson ,och han skulle en gång se,
om han kunde driva med Ausumspågen.Då man
sökte denne skulle man vanligen ha något med
av den sjukes kläder eller också skulle man ha ett
band,som man innan man tog dit hade bundit om
den sjuke .Nu tog Mattis och band ett band om
en kakelugn och tog detta med sig till Ausums-
pågen,då han skulle söka för den sjuke.

Ausumspågen tiittade på bandet och sen sade
han till Mattis ,att han kunde resa hem igen,och
binda bandet om den sjuke igen,så skulle han bli

Kloka.

Asumspågen.

frisk igen. Men Mattis var försiktig .Han tog
bandet och band det om ett stort träd och då
rycktes detta opp med rötterna och flög iväg.
Och själv fick han inte så värst trevligt heller
för att han hade försökt driva med Ausumspågen
ty han fick spinga jämt en lång tid sen.

Tjänarna skulle till jul alltid ha Julabröd till
ett limpebröd/surt bröd/, som vägde ett helt tjänarna.
pund. Ibland fingo de surt också. Det skulle de
ha hem till sina fattiga föräldrar.

Lin och lin-

beredning.

Linfröt såddes ungefär vid samma tid, som man sådde vårsäden, och det var moget ungefär vid samma tid också som vårsäden. Då linet eller hören var mogen skulle den ruskas opp, men innan dess hade man lukat den ren från ogräs. Då man dragit opp hören band man den i knippor och den fick stå och torka ett par dagar. Sen repades den och breddes ut på en rågstubb, där den fick ligga en längre tid, ungefär tre veckor. När den började bli luden var den färdig att

tagas opp, och då tog man den och körde den till brydestuan, där bastukäringen fick ta hand om den och torka den.

Bastukäringen eller törrekäringen hade till hjälp en piga från gården, men i övrigt var det bara kaflar, som hjälpte till vid brytningen.

Till brydestuan hade man alltid med sig s.k.

bastunadqEn bit bröd av en kaka, som skars i fyra lika delar med ett korssnitt, smör ,ost och brännvin.

Vid tolvtiden på kvällen samlades man till brydegille hemma på gården. Då vankades det mat i riklig mängd. Man fick gröt och fisk eller soppa och så brännvin förstås. Efteråt fick man kaffe och jökar. Sen hände det, att man drog neråt landsvägarna på natten och dansade och hade roligt.

35.

Då det gällde att bygga ett klinehus Klinehus,
var det huvudsaken ,om det fanns tillräckligt
med lera i närheten.Man tog den vanligen på
det gården tillhöriga lertaget men ibland kunde
det hända att en hel by hade ett gemensamt
lertag.

Leran ältas med träskovlar vanligen hemma
på gårdsplanen.Då den var färdigäلت tog man den
i bockar eller korgar och bar den bort till
väggarna som skulle klinas.När det var svag
lera av dålig sammanhållningskraft,hade man

halm ibland den, men då det var segare lera
klarade man sig utan halm. De riktiga s.k.
klineväggarna äro numera mycket sällsynta och
de voro inte med sprödar utan med en flätning
av vide och annat mellan glesare stakar och på
detta flätverk smetade man sen leran.

Träverket var i allmänhet en mycket svårare Träverket,
sak att anskaffa än leran. Man fick göra långa s.k.
äckor opp till skogsbygden för att anskaffa det.
Man hämtade timret som det var och sedan sågade
man opp det då man kom gem. I de flesta gamla
byahemmen hade man en s.k. såggrop där man sågade
de stora stockarna med långsåg.

Val av bmt.

Då man skulle bygga ett hus, gällde det
att skaffa en slät och vacker tomt att bygga på.
Och framför allt gällde det ju, att det fanns
vattenåder, så att man kunde gräva en brunn.

Domten, som man skulle bygga på letade man Brunnsletning.
opp med hjälp av en slagruteman, som hade en
slagruta av plommonträ. Där den pekade mot
jorden, där fanns det en vattenådra och där
kunde man då gräva brunnen.

Sedan jämnade man platsen, grunden lades ,
träverket uppsattes och man kunde börja att klina
väggarna, sedan man först hade täckt taket så
att det inte regnade på den nyklinta leran.

Av de sista ståtana som man högg på Sista kärven,
den sista åkern gjorde man en särskild neg.
Man band ihop många små nekar så att den
liknade en käring. Och man kallade den också
kärningen. Då man skulle åka in den sade man
att man skulle åka in kärningen. Den stod
upprätt i vagnen, då man skulle köra hem det
sista lasset. Sen slängde man den i logan.
Vanligen följde en piga och en dräng med det sista
lasset hem och de hade då kärningen med sig.

/ark. an.

Stål mot

Man satte stål i alla hål och gluggar i trolldom,
stallen för att skydda djuren mot trollen,
Och man satte också i bommarna till hästarnas
spiltor.

Såkaka.

Till såkaka tog man ett av julabröden, som man förvarade till våren, då man skulle börja köra jorden. Då skulle man ge hästerna av den för att de skulle bli starka och kunna hålla ut med arbetet hela våren, men det skulle vara en kaka groft bröd inte det siktade.

Ta haren .

När man skullemhugga slut på en åker, sade man:

"Nu ska vi ta haren." -----Det var väl från
en äldre tid, då man trodde, att det fanns
något i åkern som man skulle ta. Och folk hade
väl för sig, att det var en hare.

Det var mycket vanligt ,då man tröskade Tröskning.
förr i världen ,att man hade olika knep för att
pigga upp tröskfolket med .Och Per Jönsson berättar,
att man på en gård ,där han hade tjänat hade 6---
10 par till att tröska och man hade då en
speleman,som hela tiden satt och spelade Gubbe
Noa för dem så att det gick undan utav mera
katten.